

nets d'alguna entitat social o cultural, certificats d'estudis o curssets, rebuts (de la llum, gas, aigua, banc...), comprovants de subscripcions (llocs on us inscriviu o us feu anomenar com en Tal, que de fet encara no sou), correspondència personal (es pot fer una espècie de joc de postals o cartes: podeu demanar als vostres coneguts que us escriguin, posant el nom o cognom que voleu en el sobre o en la postal)... Tot això serveix.

En efectuar una correcció o canvi qualsevulla dels que hem parlat, us aconsellem d'acompanyar els requisits de la modalitat que us toca, amb un certificat de correcció del cognom (o nom), el qual pot ser emès per alguna institució acreditada (Institut d'Estudis Catalans, Departament de Política Lingüística, universitats...).

Amb tota la documentació necessària a punt, doncs, ja podeu anar al Registre Civil de la població on sou empadronats i no us han de posar cap mena d'impediment. A Barcelona es troba al:

Registre Civil
Plaça del Duc de Medinaceli, 3, secció 13a
08002 BARCELONA
(Telefon 412 04 74)

Un cop obtinguda l'oficialització del canvi, el mateix Registre Civil es cuidarà, si voleu, de fer-vos-el efectiu en el jutjat on sou domiciliats i en el vostre llibre de família.

I UNA ALTRA COSA: La inclusió de la lletra *i* entre cognoms no ha de ser causa de cap problema, perquè és reconeguda la possibilitat de posar-la en el llibre de família i en el DNI. De fet, és un senyal d'identitat catalana, malgrat que fos la llengua castellana la que primer posà una *y* entre cognoms. Resulta, però, que ara ells no la hi posen i nosaltres, en canvi, sí que la hi solem posar.

NOTA: Tanmateix, hem de saber que la nova Llei de política lingüística preveu de poder facilitar els canvis o modificacions dels quals hem parlat. Aleshores, tots els casos que requereixen la modalitat B podrien tramitar-se, a excepció del canvi de nom, amb la modalitat A.

OPINIÓ

Ensenyament autocentrat i aprenentatge de la llengua

per Bernat Joan

L'autocentrament

L'autocentrament és el concepte contrari a l'aliocèntria (a això que, en termes marxistes, en podríem dir alienació nacional). L'autocentrament d'una comunitat humana determinada consisteix a veure's des de la perspectiva de si mateixa, en comptes de considerar-se des de la perspectiva d'una altra comunitat.

Als nostres països, tenim munts d'exemples que ens demostren la manca d'autocentrament de la nos-

tra comunitat nacional, de la societat que forma actualment la nació catalana. Quan ens referim al País Valencià anomenant-lo «comunitat valenciana» (com si el terme *comunitat* no es pogués aplicar a qualsevol grup humà mínimament articulat i cohesionat), o quan el designam amb el penós «Llevant», ens l'estam mirant des d'una perspectiva no catalana (a mi, des d'Eivissa, sempre m'havia sorprès, ja de ben petit, que a l'escola ens anomenassin Llevant a allò que nosaltres vèiem claríssimament que no era a «llevant», sinó a «ponent»). Quan ens referim a Euskadi

denominant aquell País com «el nord», no estam pensant des dels Països Catalans, sinó que tenim el nostre enclavament de referència situat en un altre lloc ben diferent.

De la mateixa manera, com apunta Gabriel Bibiloni, quan adoptam solucions calcades de l'espanyol per a mil denominacions d'invents o d'objectes de recent comercialització, ens estam situant en la perspectiva d'una altra comunitat humana, i estam perdent el nostre punt de vista autònom, estam perdent el nostre centre.

Autocentrar-se consisteix precisament a recuperar una visió pròpia de les coses, absolutament deslligada d'interferències externes. Aquest autocentrament constitueix una de les condicions necessàries per a qualsevol procés de normalització lingüística.

Programes educatius

Per a aquest autocentrament, calen molts canvis. Per començar, és imprescindible la possibilitat d'establir uns programes educatius propis, no supeditats als que ens vénen donats des del Ministeri d'Educació i Ciència de l'Estat espanyol, que permetin d'oferir a les persones que es troben en la seua fase de formació acadèmica una visió catalana de la història, la geografia, la literatura, la filosofia, etc. Molt sovint, escoles perfectament catalanitzades a nivell de llengua, vehiculen en català uns continguts que són totalment incoherents amb la llengua a través de la qual ens arriben.

Els programes educatius han estat objecte de polèmica intensa, ben recentment, al nostre país. La proposta de la ministra d'Educació i Ciència del govern espanyol, Esperanza Aguirre, de treure un decret d'humanitats tendent a reforçar la visió unitària de la història d'Espanya, ha estat durament contestada des de les institucions catalanes, amb un discurs, a parer meu, totalment inadequat. S'ha jugat en el terreny d'un contrari eficaç, i amb les cartes marcades per aquest contrari. Si la ministra d'Educació del govern espanyol intenta de treure un decret perquè es reforci una visió unitària de la història d'Espanya o si treu un decret introduint un ensenyament transversal al voltant de l'exèrcit, perquè tothom sigui ben conscient de les funcions de la «defensa nacional», és perquè pot. És, i no ho hem de deixar mai de banda ni perdre-ho de vista, perquè actualment, malgrat les competències en matèria educativa que tenim al Principat de Catalunya, al País Valencià i (a punt) les illes Balears i Pitiüses, no tenim possibilitats reals de dissenyar, de punta a punta, els nostres programes

educatius. Una part fonamental (segurament la fonamental) d'aquests ens ve directament imposada des de Madrid.

No caldria discutir, doncs, si els decrets en qüestió són o no són correctes, sinó si és correcte el procediment que encara els fa possibles. Si són possibles, tant és que discutim sobre la seua correcció com sobre la seua adequació a les nostres necessitats educatives.

Aprendre llengua en un context català

La possibilitat d'establir els nostres propis programes educatius, la possibilitat d'optar, gradualment, pel nostre autocentrament dins l'àmbit de l'ensenyament, constitueix un element necessari per a l'eficàcia en l'ensenyament de la llengua.

Fa prop de dues dècades, una colla de professors universitaris ens advertien, des de les pàgines del número 15 de la revista *Els Marges* (en el memorable article «Una nació sense estat, un poble sense llengua?») del perill d'«assignaturització» de la llengua catalana. No bastava que el català fos una assignatura més dins els programes educatius del Principat de Catalunya, del País Valencià o de les Illes. En coherència, perquè l'ensenyament de la llengua fos mínimament efectiu, calia que les diferents assignatures fossin impartides en català. Si no es feia així, ensenyar català venia a constituir quelcom equivalent, aproximadament, d'ensenyar llatí.

Ara hem de fer una passa més endavant.

Actualment ens trobam que s'ha avançat en l'ús del català com a llengua vehicular dins el nostre sistema educatiu. Però, malgrat aquest factor importantíssim pel que fa a la competència lingüística dels estudiants, l'ús social de la llengua continua en unes condicions d'alta precarietat. Per què no ha avançat, l'ús social de la llengua, d'una manera paral·lela a l'augment de la competència lingüística dels parlants?

La resposta és complexa, però, al meu entendre, hi ha un element que no es pot deixar de banda: l'autocentrament. Per a autocentrar-nos hem de fer el pas endavant consistent a dissenyar els processos educatius amb mentalitat catalana i amb continguts catalans, sense interferències, i des d'una posició d'autonomia real.

D'aquesta manera forniríem el nostre sistema d'ensenyament d'un grau de coherència que a hores d'ara no té. I potser si tot anés fent-se coherent també podríem esperar un augment correlatiu de l'ús social del català. ■